

การศึกษา ตัวแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่าง พละ 5 และพฤติกรรมด้านคุณธรรมในมิติของ
สังคหวัตถุ 4 ของผู้ปฏิบัติกรรมฐานในพุทธศาสนาเถรวาท และความสามารถเชิงปัญญาของผู้นำ
เชิงกลยุทธ์ในธุรกิจธนาคารพาณิชย์ไทย

**A Study of Causal Model of Relationship among Pañcabala and the Context of Virtue
Behavior in Sanghahavatthu in Kammatthana Practitioner in Theravāda Buddhism and
Intellectual of Strategic Leadership Competency of Thai Banking Manager**

ชัยนรินทร์ ธีรไชยพัฒน์

หลักสูตรการจัดการคุณวุฒิบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ดร.ณัฐสพันธ์ เผ่าพันธุ์ ที่ปรึกษา มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ดร.อมร อุดสุวรรณ ที่ปรึกษาร่วม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงปริมาณครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อและทราบระดับปัจจัย ความเป็นองค์ประกอบ
อิทธิพล และทดสอบความสอดคล้องของแบบจำลองที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ กลุ่ม
ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ เจ้าหน้าที่บริหารธนาคารพาณิชย์ไทยที่ปฏิบัติกรรมฐานในพุทธศาสนา
เถรวาท 4 แห่ง จำนวน 400 คน เก็บข้อมูลโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย ด้วยแบบสอบถามแบบตรวจสอบ
รายการ และแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS version 11.5
และโปรแกรม LISREL version 8.52

ผลการวิเคราะห์ระดับพละ 5 ระดับการแสดงออกในพฤติกรรมด้านคุณธรรมในมิติของสังคห
วัตถุ 4 และระดับการใช้ความสามารถเชิงปัญญาในการจัดการกลยุทธ์ พบว่า เฉลี่ยในระดับปาน
กลาง แสดงให้เห็นถึงการใช้อย่างเหมาะสม ความพอเพียงแก่เหตุ ทางสายกลาง เป็นหลักตามแนวทาง
มัชฌิมาปฏิปทาในทางพระพุทธศาสนา

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบด้านศรัทธาพละ วิริยะพละ สติพละ สมาธิ
พละ และปัญญาพละ เป็นองค์ประกอบของปัจจัยพละ 5 องค์ประกอบด้านทาน ปิยะวาจา, อุตถจริยา
และสมานัตตตา เป็นองค์ประกอบของปัจจัยพฤติกรรมด้านคุณธรรมในมิติของสังคหวัตถุ 4 และ
องค์ประกอบด้านความสามารถเชิงปัญญาด้านบุคคล, บริบท, กระบวนการ และผลการดำเนินการ
เป็นองค์ประกอบของปัจจัยความสามารถเชิงปัญญาในการจัดการกลยุทธ์ และจากผลการทดสอบ
ความสอดคล้องของแบบจำลองที่ผู้วิจัยพัฒนา โดยใช้ค่า ไค-สแควร์ ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน
และค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิง
ประจักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของแบบจำลองที่ผู้วิจัยพัฒนา พบว่า พละ 5 ผู้นำเชิงกลยุทธ์ในธุรกิจ
ธนาคารพาณิชย์ไทยที่ปฏิบัติกรรมฐานในพุทธศาสนาเถรวาท และพฤติกรรมด้านคุณธรรมในมิติ

ของสังคหวัตถุ 4 สามารถอธิบายความแปรปรวนของความสามารถเชิงปัญญาในการจัดการเชิงกลยุทธ์ได้ โดยผล 5 มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมด้านคุณธรรมในมิติของสังคหวัตถุ 4 และความสามารถเชิงปัญญาในการจัดการเชิงกลยุทธ์ โดยพฤติกรรมด้านคุณธรรมในมิติของสังคหวัตถุ 4 มีอิทธิพลทางตรงต่อความสามารถเชิงปัญญาในการจัดการเชิงกลยุทธ์ และผล 5 มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความสามารถเชิงปัญญาในการจัดการเชิงกลยุทธ์และส่งผลให้มีอิทธิพลรวมในระดับสูง

คำสำคัญ

ผล 5, พระกรรมฐาน, พุทธศาสนาเถรวาท, พฤติกรรมด้านคุณธรรม, สังคหวัตถุ 4, ความสามารถเชิงปัญญา, ผู้นำการจัดการเชิงกลยุทธ์

Abstract

This qualitative research were aims: 1) to identify the level composition factors and the influencing size of the variables of causal model and investigate the congruence of causal model and empirical data. The samples size were 400 by simple random sampling. The instrument were multiple choice and five levels Scale questionnaires. Data were analyzed by using program SPSS version 11.5 and program LISREAL version 8.52

The results of this research were as follow:

1) The average variable scores of Pañcabala, the Context of Virtue Behavior in Sangahavatthu and the Intellectual of Strategic Leadership Competency of Thai banking manager who were the kamathana practitioner in Theravāda Buddhism were at moderate level on the way of “majjhima patipata” the main principal of Buddhism mean sufficiency or the middle path.

2) The variable Satthabala Viriyabala Satibala Samatibala and Panyabala were the composition of Pañcabala. The variable Than Piyavaja Atthajariya and Samanatta were the composition of Sangahavatthu. The variable People wisdom Contextual wisdom Procedural wisdom and Outcomes wisdom were the composition of on the Intellectual of Strategic Leadership Competency of Thai banking manager. Statistical analysis results confirmed the research hypotheses of the goodness of fit of structural relationship model showed its consistency with the empirical data.

3) Pañcabala and Sangahavatthu could demonstrate the variance of the Intellectual of Strategic Leadership Competency of Thai banking manager respectively. Pañcabala has direct positive effect on the Context of Virtue Behavior in Sangahavatthu and the Intellectual of Strategic Leadership Competency of Thai banking manager and the Context of Virtue Behavior in

Sangahavatthu has direct positive effect on the Intellectual of Strategic Leadership Competency of Thai banking manager. Pañcabala has indirect positive effect and a high level of total effect on the Intellectual of Strategic Leadership Competency of Thai banking manager respectively.

Keyword

PAÑCABALA, KAMMATTHANA, THERAVĀDA BUDDHISM, VIRTUE BEHAVIOUR, SANGHAVATTHU, VIRTUE BEHAVIOUR, STRATEGIC LEADERSHIP

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมส่งผลกระทบต่อการดำเนินกิจการอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ (รัตติกรณ์ จงวิศาล, 2551) ธนาคารพาณิชย์ ก็เป็นธุรกิจที่ต้องปรับตัวเช่นกัน (Adearne, M.J. 2000) และจากแนวคิดในระบบการแข่งขันเสรีที่ว่า “หน้าที่หนึ่งเดียวของบริษัท คือการใช้ทรัพยากรเพื่อประกอบกิจกรรมที่เพิ่มผลกำไรตราบนาทีที่อยู่ในกฎของการแข่งขัน” (Milton Friedman, 1998) องค์กรต่างๆ จึงนำการจัดการเชิงกลยุทธ์มาใช้รับมือการเปลี่ยนแปลง และสร้างรายได้เปรียบทางการแข่งขัน (A. Thompson, A. J. Strickland III & John E. Gamble, 2007) โดยให้ความสำคัญต่อความอยู่รอดและการบรรลุเป้าหมายทางธุรกิจ จนอาจละเลยแนวคิดด้านคุณธรรมและจริยธรรมในการประกอบการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมักให้ความสำคัญกับคนเก่งมากกว่าคนดี

นอกจากนี้ผู้บริหารส่วนใหญ่ยังมีความเชื่อว่าการนำหลักศาสนามาใช้ทางธุรกิจเป็นการเพิ่มต้นทุนค่าใช้จ่าย และทำให้ผลประกอบการด้อยลง แต่จากการศึกษา พบว่า การที่ผู้นำองค์กรเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งด้านคุณธรรม และจริยธรรม จะเป็นการส่งเสริมให้พนักงานเลือกกระทำในสิ่งที่ถูกต้องจึงไม่ค่อยพบปัญหาทางด้านคุณธรรม จริยธรรมของบุคลากรในองค์กร (ภานุวัฒน์ พันธุ์แพ, 2546) สอดคล้องกับพระบรมราโชวาทที่พระราชทานแก่คณะผู้บริหารสภามหาวิทยาลัยตอนหนึ่งว่า “การมุ่งสั่งสอนนักศึกษาให้เป็นคนเก่งซึ่งเป็นการดี แต่นอกจากจะสอนให้เก่งแล้ว จำเป็นอย่างยิ่งที่จะอบรมให้ดีพร้อมกันไปด้วยประเทศเราจึงจะได้คนที่มีคุณภาพพร้อม คือ ทั้งเก่งและทั้งดีมาเป็นกำลัง ของบ้านเมือง...” (พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, รัชกาลที่ 9, 2533) การพัฒนาผู้นำองค์กร ในให้มีคุณลักษณะพร้อมทั้งในด้านความเก่ง และความดี ย่อมส่งผลให้องค์กรเป็นสถานที่น่าทำงาน และเป็นสังคมที่สุขสงบน่าอยู่

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาความเป็นองค์ประกอบตัวแปรสังเกตของตัวแปรแฝงในตัวแบบโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุในปัจจัยพละ 5 ในผู้ปฏิบัติกรรมาฐานในพุทธศาสนาเถรวาท พฤติกรรมด้านคุณธรรมในมิติของสังคหวัตถุ 4 และความสามารถเชิงปัญญาของผู้นำเชิงกลยุทธ์ในธุรกิจธนาคารพาณิชย์ไทย

2. ศึกษาระดับผล 5 ระดับพฤติกรรมด้านคุณธรรมในมิติของสังคหวัตถุ 4 และระดับความสามารถเชิงปัญญาของผู้นำเชิงกลยุทธ์ในธุรกิจธนาคารพาณิชย์ไทย ในผู้ปฏิบัติกรรมฐานในพุทธศาสนาเถรวาท

3. ทดสอบตัวแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างปัจจัยผล 5 ในผู้ปฏิบัติกรรมฐานในพุทธศาสนาเถรวาท พฤติกรรมด้านคุณธรรมในมิติของสังคหวัตถุ 4 และความสามารถเชิงปัญญาของผู้นำเชิงกลยุทธ์ในธุรกิจธนาคารพาณิชย์ไทยกับข้อมูลเชิงประจักษ์

4. ศึกษาอิทธิพลเชิงสาเหตุระหว่างปัจจัยผล 5 ในผู้ปฏิบัติกรรมฐานในพุทธศาสนาเถรวาท พฤติกรรมด้านคุณธรรมในมิติของสังคหวัตถุ 4 และความสามารถเชิงปัญญาของผู้นำเชิงกลยุทธ์ในธุรกิจธนาคารพาณิชย์ไทย

สมมุติฐานการวิจัย

สมมุติฐานที่ 1 ผล 5 ในผู้ปฏิบัติพระกรรมฐานในพุทธศาสนาเถรวาท มีความสัมพันธ์ทางตรงเชิงบวกกับความสามารถเชิงปัญญาของผู้นำเชิงกลยุทธ์ในธุรกิจธนาคารพาณิชย์ไทย

สมมุติฐานที่ 2 ผล 5 ในผู้ปฏิบัติพระกรรมฐานในพุทธศาสนาเถรวาทมีความสัมพันธ์ทางตรงเชิงบวกกับพฤติกรรมด้านคุณธรรมในมิติของสังคหวัตถุ 4 ในผู้ปฏิบัติพระกรรมฐานในพุทธศาสนาเถรวาท

สมมุติฐานที่ 3 พฤติกรรมด้านคุณธรรมในมิติของสังคหวัตถุ 4 ในผู้ปฏิบัติพระกรรมฐานในพุทธศาสนาเถรวาทมีความสัมพันธ์ทางตรงเชิงบวกกับความสามารถเชิงปัญญาของผู้นำเชิงกลยุทธ์ในธุรกิจธนาคารพาณิชย์ไทย

สมมุติฐานที่ 4 ผล 5 ในผู้ปฏิบัติพระกรรมฐานในพุทธศาสนาเถรวาทมีความสัมพันธ์ทางอ้อมเชิงบวกผ่านพฤติกรรมด้านคุณธรรมในมิติของสังคหวัตถุ 4 ไปยังความสามารถเชิงปัญญาของผู้นำเชิงกลยุทธ์ในธุรกิจธนาคารพาณิชย์ไทย

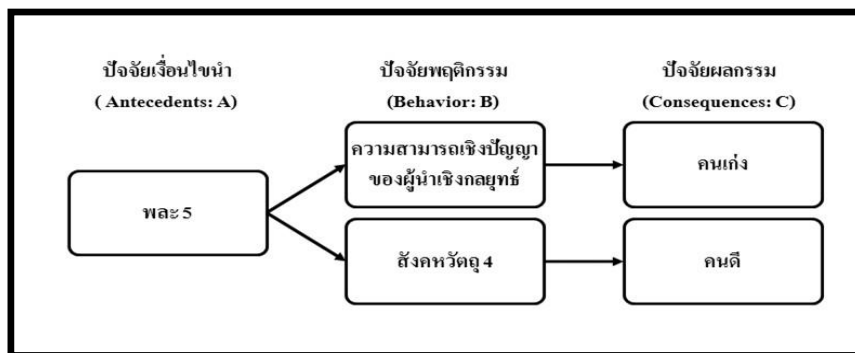
กรอบแนวคิด ทฤษฎี และความสัมพันธ์ของตัวแปรการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการพัฒนาตัวแบบตั้งต้นเพื่อค้นหาตัวแบบในการพัฒนาให้บุคคลมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ขององค์กรในบริบทด้านความเก่ง และความดี โดยบูรณาการแนวคิดการวิจัยจากกรอบทฤษฎีการเรียนรู้การวางเงื่อนไขแบบการกระทำ ซึ่งเชื่อว่าพฤติกรรมของบุคคลเกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงด้วยเงื่อนไข 3 ประการ ได้แก่ เงื่อนไขนำ (Antecedents: A) ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและส่งผลต่อการแสดงออกทางพฤติกรรม (Behavior: B) ซึ่งเป็นเงื่อนไขไปสู่ผลการกระทำว่าบุคคลนั้นจะแสดงออกหรือหยุดการแสดงทางพฤติกรรมหรือการกระทำนั้นๆ (Consequences: C) หรือไม่ (B. F. Skinner.1953. Online.) สอดคล้องกับหลัก “อิทัปปัจจยตา” ในทางพระพุทธศาสนาเถรวาท ที่ยึดหลักความเป็นไปโดยเหตุปัจจัย และเห็นว่าสิ่งทั้งหลายไม่มีอยู่

โดยลำพังตน แต่ต้องอาศัยกันและกัน ซึ่งเป็นหลักวิปัสสนาเพื่อให้เกิดปัญญาเห็นแจ้งความเป็นไปตามเหตุปัจจัย (พระพรหมคุณาภรณ์: ป.อ. ปยุตโต, 2547. ออนไลน์) ซึ่งเป็นการฝึกฝน และพัฒนาพละ 5 ที่เป็นกำลังที่มีอยู่ในตัวมาแต่เดิม (พระกัมมัญฐานาจริยะอุปัชฌาภิวัตติงสะ, 2555)

ในทางพุทธศาสนาการปฏิบัติกรรมฐาน เป็นแนวทางการการปฏิบัติเพื่อการชำระจิตในผู้ปฏิบัติให้บริสุทธิ์ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2542. ออนไลน์) จากการศึกษา พบว่า ผู้ปฏิบัติกรรมฐานในพุทธศาสนาเถรวาท ส่งผลต่อการพัฒนากาย พัฒนาพฤติกรรม พัฒนาจิต และพัฒนาปัญญา ซึ่งเป็นการพัฒนาทั้งความฉลาดทางด้านอารมณ์ และการพัฒนาความฉลาดทางปัญญา ซึ่งเป็นความฉลาดทางอารมณ์ทั้งด้านดี เก่ง และสุข (สุธรรมมา วรนาวิน, 2550) มีวินัย เข้มแข็ง มั่นคง มีประสิทธิภาพในการทำงาน มีความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน และเป็นผู้ที่มีความรักความเมตตาต่อบุคคลรอบข้าง (โสภณ ขำทัพ, 2549) นอกจากนี้ยังพบว่า การปฏิบัติกรรมฐานในพุทธศาสนาเถรวาท ส่งผลดีขึ้นต่อความสัมพันธ์ จริยธรรมทั้งระหว่างบุคคลในองค์กรและลูกค้า มีความกระตือรือร้นในการทำงาน และลดความผิดพลาดในการทำงาน ตลอดจนส่งเสริมให้เกิดความภักดีต่อองค์กร (Yupa Pongsabutr, 2009) ซึ่งเป็นความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันระหว่างการปฏิบัติกรรมฐานในพุทธศาสนาเถรวาท ภาวะผู้นำ และความฉลาดทางอารมณ์ ซึ่งบริบทของทั้ง 3 ปัจจัย ล้วนมีอิทธิพลต่อความสามารถ และความสำเร็จในทางวิชาชีพของบุคคล (Satinder Dhiman, 2009. Metta Karuna McGarvey, 2010. Sara W. Lazara. Et al. 2005. ABI/INFORM Trade & Industry, 2007) ที่สนับสนุนแนวคิดที่ว่า การสร้างภาวะผู้นำที่ดีต้องพัฒนาที่จิตใจ และยึดหลักธรรมในการบริหารงาน (พระมหารุ่งโรจน์ ธรรมมัญญเมธี, 2550) โดยหลักธรรมที่ใช้ในการปกครองด้วยคุณธรรมครอบคลุม 3 ประการ ได้แก่ หลักการครองตน การครองคน และการครองงาน ได้แก่ สังคหวัตถุ 4 (วรภาส ประสมสุข และนิพนธ์ กินาวงศ์, 2550. หน้า 63) และยังจัดเป็นหลักธรรมในหมวดพละ 4 ที่เรียกว่า “สังคหพละ” ซึ่งเป็นกำลังเพื่อการสงเคราะห์ ยึดเหนี่ยว และประสานใจกลุ่มคนให้เกิดความสามัคคี (พระพรหมคุณาภรณ์: ป.อ. ปยุตโต, 2546. สังคหพละ. ออนไลน์) ซึ่งเป็นบริบทด้าน “คนดี” ส่วนแนวคิดทางการจัดการธุรกิจ องค์กรส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ และจากผลการศึกษาพบรูปแบบและเครื่องมือที่สามารถใช้วัดภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในเชิงปัญญา (รวีวรรณ กลิ่นหอม, 2552) ซึ่งเป็นบริบทด้าน “คนเก่ง”

ดังนั้นการศึกษาค้นคว้านี้ เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรแฝง 3 ตัวแปร ได้แก่ 1) ตัวแปรแฝงพละ 5 ในผู้ปฏิบัติกรรมฐานในพุทธศาสนาเถรวาท 2) ตัวแปรแฝงพฤติกรรมด้านคุณธรรมในมิติของสังคหวัตถุ 4 และ 3) ตัวแปรแฝงความสามารถเชิงปัญญาของผู้นำการคชชิ่งกลยุทธ์ในธุรกิจธนาคารพาณิชย์ไทย ดังแสดงตามภาพประกอบที่ 1

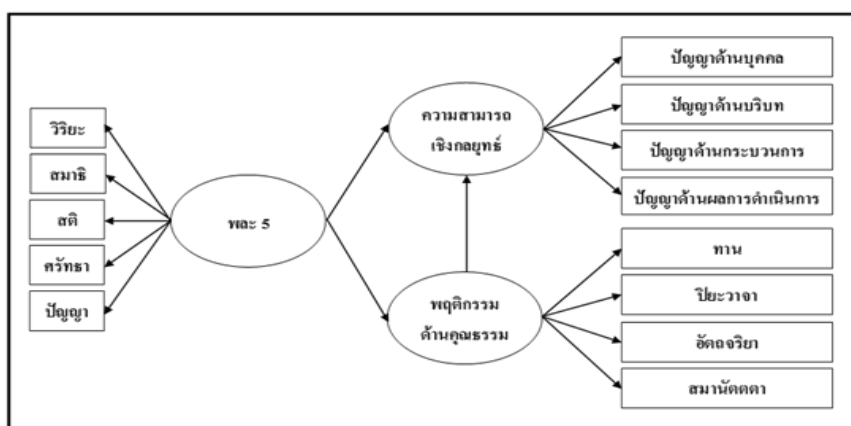
ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิด ทฤษฎี และความสัมพันธ์ของตัวแปรการวิจัย

ปัจจัยแฝง และตัวแปรสังเกตในตัวแบบการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า มีตัวแปรสังเกตที่มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับตัวแปรแฝงในการวิจัยตามหลักพุทธธรรม และหลักการจัดการธุรกิจ ที่ทำการศึกษา 3 ปัจจัย ดังนี้

1. ปัจจัยแฝงผละ 5 ประกอบด้วยตัวแปรสังเกต 5 ตัวแปร ได้แก่ ศรัทธาผละ วิริยะผละ สติผละ สมาธิผละ และปัญญาผละ (พระธรรมปิฎก: ป.อ. ปยุตโต, 2538, ผละ, ออนไลน์)
2. ปัจจัยแฝงพฤติกรรมด้านคุณธรรมในมิติของสังคหวัดถู 4 ประกอบด้วยตัวแปรสังเกต 4 ตัวแปร ได้แก่ ทาน ปิยะวาจา อตตจริยา และสมานัตตตา (พระธรรมปิฎก: ป.อ. ปยุตโต, 2538, สังคหวัดถู, ออนไลน์)
3. ปัจจัยแฝงความสามารถในผู้นำการจัดการกลยุทธ์ ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตที่ใช้เป็นมาตรวัดความสามารถเชิงปัญญาในการจัดการกลยุทธ์ 4 ตัวแปร ได้แก่ ความสามารถเชิงปัญญาในด้านบุคคล ด้านบริบท ด้านกระบวนการ และด้านปัญญาด้านผลการดำเนินงาน

สรุปปัจจัยแฝง และตัวแปรสังเกตในตัวแบบการวิจัย ตามภาพประกอบที่ 2 ดังนี้

ภาพประกอบที่ 2 กรอบแนวคิดการในการวิจัย

วิธีการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากร ได้แก่ เจ้าหน้าที่ธนาคารพาณิชย์ไทยที่มีชมรม หรือสมาคมพุทธศาสนา และส่งเสริมการปฏิบัติพระกรรมฐานในพุทธศาสนาเถรวาท รวมทั้งสิ้น 4 แห่ง

2) กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มเจ้าหน้าที่ระดับบริหารที่ปฏิบัติกรรมฐานในพุทธศาสนาเถรวาท จำนวน 400 คน ได้แก่ ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) จำนวน 200 คน ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) จำนวน 100 คน ธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) จำนวน 50 คน และธนาคารซีไอเอ็มบี ไทย จำกัด (มหาชน) จำนวน 50 คน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ตอน จำนวน 98 ข้อคำถาม

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถาม ด้านสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การประเมินแบบตรวจสอบรายการ จำนวน 6 ข้อคำถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส วุฒิการศึกษา ตำแหน่งงาน และระยะเวลาผู้ตอบแบบสอบถามได้ปฏิบัติพระกรรมฐาน

ตอนที่ 2, 3 และ 4 เป็นแบบสอบถาม ด้านปัจจัยพละ 5 ในผู้ปฏิบัติกรรมฐานในพุทธศาสนาเถรวาท จำนวน 20 ข้อคำถาม แบบสอบถามด้านปัจจัยพฤติกรรมด้านคุณธรรมในมิติของสังคหัตถ์ 4 ในผู้ปฏิบัติพระกรรมฐานในพุทธศาสนาเถรวาท จำนวน 18 ข้อคำถาม และ แบบสอบถามด้านปัจจัย ด้านความสามารถเชิงปัญญาในการจัดการกลยุทธ์ของผู้ปฏิบัติพระกรรมฐาน จำนวน 54 ข้อคำถาม รวม 92 ข้อคำถาม ใช้การประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด มีค่าเท่ากับ 5 4 3 2 และ 1 ตามลำดับ

3. การหาคุณภาพเครื่องมือ

1) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ (Index of Item Congruence: IC) โดยกำหนดค่าดัชนีความสอดคล้องต้องมีค่าตั้งแต่ 0.80 ขึ้นไป ผลการประเมิน พบว่า มีค่าความตรงเชิงเนื้อหาอยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 และมีค่าเฉลี่ยทั้งหมดเท่ากับ 0.88 ซึ่งสูงผ่านเกณฑ์ค่าความตรงเชิงเนื้อหาที่กำหนด สรุปว่าข้อคำถามมีเนื้อหาสอดคล้องกับนิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาคั้งนี้ได้

2) ทดสอบค่าความเที่ยง (Reliability) โดยใช้สูตรค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Alpha Coefficient of Cronbach) พบว่า ข้อคำถามด้านปัจจัยพละ 5 ด้านพฤติกรรมด้านคุณธรรมในมิติของสังคหัตถ์ 4 และด้านความสามารถเชิงปัญญาของผู้นำเชิงกลยุทธ์ในธุรกิจธนาคารพาณิชย์ไทย มีค่าความเที่ยงในระดับสูง เท่ากับ .9700, .9788 และ .9864 ตามลำดับ โดยมีค่าความเที่ยงทั้งหมด เท่ากับ .9904 สรุปได้ว่าแบบสอบถามมีความเที่ยงสูงเพียงพอในเกณฑ์ที่สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาคั้งนี้ได้

3) วิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) โดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) ซึ่งเป็นการตรวจสอบความตรงของตัวแปรแฝงในรูปแบบการวัด จำนวน 3 ตัวแปร โดยกำหนดดัชนีค่าน้ำหนักเพื่อตรวจสอบความตรงของตัวแปรแฝงต้องมีค่าเป็นบวกตั้งแต่ 0.30 ขึ้นไป พบว่า ดัชนีค่าน้ำหนักของปัจจัยพละ 5 ปัจจัย พฤติกรรมด้านคุณธรรมในมิติของสังฆวัตถุ 4 และปัจจัยความสามารถเชิงปัญญาของผู้นำเชิงกลยุทธ์ในธุรกิจธนาคารพาณิชย์ไทย มีดัชนีค่าน้ำหนักเพื่อตรวจสอบความตรงของตัวแปรแฝง เท่ากับ 0.877, 0.898 และ 0.850 ตามลำดับ ซึ่งสูงผ่านเกณฑ์ดัชนีค่าน้ำหนักเพื่อตรวจสอบความตรงของตัวแปรแฝงที่กำหนด สรุปว่า ตัวแปรแฝงทั้ง 3 ตัวแปร มีความตรงของตัวแปรแฝงในเกณฑ์ที่สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาครั้งนี้ได้

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจัดเก็บข้อมูลในช่วงเดือนตุลาคม - เดือนธันวาคม 2556 โดยเข้าพบประธานชมรม/สมาคมพุทธศาสนานิกายเถรวาททั้ง 4 แห่ง เพื่อแจ้งหลักการ เหตุผล และความสำคัญของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ และขอความอนุเคราะห์ให้เป็นผู้ประสานงานรวบรวมตัวอย่าง ได้รับแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อทำการวิเคราะห์ จำนวน 386 ชุด คิดเป็นร้อยละ 96.50

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1) สถิติเบื้องต้น เพื่อหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ การแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2) สถิติวิเคราะห์ เพื่อหาความเป็นองค์ประกอบและเหมาะสมในการวัดตัวแปร ได้แก่ ค่า KMO, Bartlett's Test of Sphericity Chi-Square, P- Value, Eigen values และ Total Variance

3) สถิติอ้างอิง เพื่อตรวจสอบว่า ตัวแบบที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่ ได้แก่ ค่าไค-สแควร์ χ^2 ค่าดัชนีวัดความสอดคล้อง GFI, AGFI, NFI, CFI, RMR, RMSEA และค่า CN ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ χ^2/df

ผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ผู้นำเชิงกลยุทธ์ในธุรกิจธนาคารพาณิชย์ไทย ที่ปฏิบัติตามมาตรฐานในพุทธศาสนาเถรวาท ส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง จำนวน 247 คน คิดเป็นร้อยละ 63.99 มีอายุระหว่าง 25 - 35 ปี จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 37.31 มีสถานภาพโสด จำนวน 192 คน คิดเป็นร้อยละ 49.74 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 236 คน คิดเป็นร้อยละ 61.14 เป็นผู้บริหารชั้นต้น จำนวน 197 คน คิดเป็นร้อยละ 51.04 และส่วนใหญ่เป็นผู้มีประสบการณ์ในการปฏิบัติตามมาตรฐานระยะเวลา ต่ำกว่า 1 ปี จำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 46.63 ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรแฝง และตัวแปรสังเกตได้ พบว่า ค่าเฉลี่ยของตัวแปรแฝง จำนวน 3 ตัวแปร และตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 13 ตัวแปร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ระหว่าง 2.60 – 3.46 โดยมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระหว่าง 0.96 – 1.11

3. ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติองค์ประกอบของตัวแปรแฝง จำนวน 3 ตัวแปร และตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 13 ตัวแปร ในตัวแบบที่ศึกษา พบว่า

1) มีค่า KMO, χ^2 , ค่า (P-value), ค่า Eigen values และค่า Total Variance Explained เหมาะสมตามเกณฑ์มาตรฐาน และมีค่าสถิติทดสอบอยู่ในระดับที่สามารถใช้อธิบายความเหมาะสมทั้งด้านน้ำหนัก และความสัมพันธ์กันในทุกองค์ประกอบตัวแปร ดังแสดงไว้ใน ตารางที่ 1

2) มีค่า Relative χ^2 , GFI, NFI, NNFI, CFI, RMR และค่า RMSEA ทุกค่าเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน ดังแสดงไว้ใน ตารางที่ 2

3) มีค่าความเที่ยง (ρ_c) ของตัวแปรแฝง ความแปรปรวนเฉลี่ยของตัวแปรที่สกัดได้ด้วยองค์ประกอบ (ρ_v) และค่าสหสัมพันธ์พหุคูณยกกำลังสองของตัวแปรสังเกต (R^2) ทุกค่าเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน ดังแสดงไว้ใน ตารางที่ 3

สรุปได้ว่า ตัวแบบที่ผู้วิจัยพัฒนามีความสัมพันธ์กลมกลืนสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ตารางที่ 1 แสดงความเป็นองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตในตัวแปรแฝง

	ค่า KMO	Bartlett's Test of Sphericity χ^2	P-value	Eigen Value	Total Variance Explained
1. พละ 5 (PALA5)					
ศรัทธาพละ (SATTHA)	0.836	1169.762	0	3.240	80.997
วิริยะพละ (VIRIYA)	0.85243	1805.401	0	3.577	89.423
สติพละ (SATI)	0.864	1334.12	0	3.360	83.995
สมาธิพละ (SAMATI)	0.856	1272.905	0	3.321	83.033
ปัญญาพละ (PANYA)	0.862	1437.140	0	3.419	85.463
2. พฤติกรรมด้านคุณธรรมในมิติของสังคหวัตถุ 4 (SANGKHAHA)					
ทาน (THAN)	0.860	1485.330	0	3.437	85.923
ปิยะวาจา (PIYAVAJA)	0.868	1676.263	0	3.522	88.039
อตถจริยา (ATTHAJAR)	0.913	2371.809	0	4.376	87.529
สมานัตตตา (SAMANATT)	0.922	2269.70	0	4.361	87.228
3. ความสามารถเชิงปัญญาของผู้นำเชิงกลยุทธ์ในธุรกิจธนาคารพาณิชย์ไทย (SA_PANYA)					
ด้านบุคคล (PAN_1)	0.9731	9891.5281	0	14.32	79.56
ด้านบริบท (PAN_2)	0.968	7869.097	0	11.625	77.502
ด้านบริบท (PAN_3)	0.955	4276.234	0	7.363	81.806
ด้านผลการดำเนินการ (PAN_4)	0.952	6282.040	0	9.504	79.196

ตารางที่ 2 แสดงค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตกับตัวแปรแฝง

สถิติ/ค่าทดสอบ	เกณฑ์มาตรฐาน	ค่าสถิติในโมเดล	ผลการพิจารณา
$\chi^2 / \text{degree of freedom}$	$\leq 5.000^*$	1.830	ผ่านเกณฑ์
Goodness-of-fit (GFI)	≥ 0.90	0.96	ผ่านเกณฑ์
Adjusted goodness-of-fit (AGFI)	≥ 0.80	0.94	ผ่านเกณฑ์
Normalized fit index (NFI)	≥ 0.90	0.99	ผ่านเกณฑ์
Non-normalized fit index (NNFI)	≥ 0.90	1.00	ผ่านเกณฑ์
Comparative fit index (CFI)	≥ 0.90	1.00	ผ่านเกณฑ์
Root mean square residual (RMR)	≤ 0.05	0.017	ผ่านเกณฑ์
Root mean square error of approximation (RMSEA)	≤ 0.10	0.046	ผ่านเกณฑ์

ตารางที่ 3 แสดงค่าความเที่ยง (ρ_c) ความแปรปรวนเฉลี่ยของตัวแปรที่สกัดได้ (ρ_v) และค่าสหสัมพันธ์พหุคูณยกกำลังสองของตัวแปรสังเกต (R^2)

ตัวแปรแฝง	ตัวแปรสังเกต	ρ_c	ρ_v	R^2
ปัจจัยพละ 5 (PALA5)	ศรัทธาพละ (SATTHA)	0.923	0.742	0.86
	วิริยะพละ (VIRIYA)			0.85
	สติพละ (SATI)			0.68
	สมาธิพละ (SAMATI)			0.36
	ปัญญาพละ (PANYA)			0.80
ปัจจัยสังคหวัตถุ 4 (SANGKHAHA)	มิติด้านทาน (THAN)	0.978	0.921	0.94
	มิติด้านปิยวาจา (PIYAVAJA)			0.90
	มิติด้านอัตถจริยา (ATTHAJAR)			0.90
	มิติด้านสมานัตตตา (SAMANATT)			0.93
	การจัดการเชิงกลยุทธ์ (SA_PANYA)			0.966
	ปัญญาในด้านบุคคล (PAN_1)			0.95
	ปัญญาในด้านบริบท (PAN_2)			0.91
	ปัญญาในด้านกระบวนการ (PAN_3)			0.78
	ปัญญาด้านผลการดำเนินการ (PAN_4)			0.86

4. จากการศึกษาความสัมพันธ์เชิงอิทธิพลของตัวแปรแฝงในแบบจำลองที่ผู้วิจัยพัฒนา พบว่า

1) พละ 5 (PALA5) และพฤติกรรมด้านคุณธรรมในมิติของสังคหวัตถุ 4 (SANGKHAHA) ในผู้ปฏิบัติธรรมฐาน สามารถอธิบายความผันแปรความสามารถเชิงปัญญาของผู้นำเชิงกลยุทธ์ในธุรกิจธนาคารพาณิชย์ไทย (SA_PANYA) ได้ร้อยละ 77 และร้อยละ 81 ตามลำดับ

2) พละ 5 (PALA5) มีความสัมพันธ์ทางตรง (Direct Effect) เชิงบวกต่อความสามารถเชิงปัญญาในผู้นำการจัดการกลยุทธ์ในผู้จัดการธุรกิจไทย และปัจจัยพฤติกรรมด้านคุณธรรมในมิติของสังคหวัตถุ 4 (SANGKHAHA) ในผู้ปฏิบัติธรรมฐาน ที่ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .30 และ .90 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามลำดับ

3) พฤติกรรมด้านคุณธรรมในมิติของสังคหวัตถุ 4 (SANGKHAHA) ในผู้ปฏิบัติพระกรรมฐานมีความสัมพันธ์ทางตรง (Direct Effect) เชิงบวกต่อความสามารถเชิงปัญญาของผู้นำเชิงกลยุทธ์ในธุรกิจธนาคารพาณิชย์ไทย ที่ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4) พละ 5 (PALA5) มีความสัมพันธ์มีความสัมพันธ์ทางอ้อม (Indirect Effect) เชิงบวกต่อความสามารถเชิงปัญญาของผู้นำเชิงกลยุทธ์ในธุรกิจธนาคารพาณิชย์ไทย ที่ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .54 และมีความสัมพันธ์มีความสัมพันธ์โดยรวม (Indirect Effect) เชิงบวกต่อความสามารถเชิงปัญญาของผู้นำเชิงกลยุทธ์ในธุรกิจธนาคารพาณิชย์ไทย ที่ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .84อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามลำดับ

โดยค่าพารามิเตอร์สัมประสิทธิ์อิทธิพลของตัวแปรแฝงที่ทำการศึกษาในแบบจำลองสมการโครงสร้าง (Structural Model) ได้แสดงไว้ตามตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 4 แสดงรูปแบบความสัมพันธ์เชิงอิทธิพลระหว่างปัจจัยในตัวแบบที่ศึกษา

ตัวแปรตาม	R ²	อิทธิพล	พละ 5 (PALA5)	สังคหวัตถุ 4 (SANGKHAHA)
การจัดการเชิงกลยุทธ์ (SA_PANYA)	0.77	ทางตรง (DE)	0.30*	0.60*
		ทางอ้อม (IE)	0.54*	0.00
		โดยรวม (TE)	0.84*	0.60*
สังคหวัตถุ 4 (SANGKHAHA)	0.81	ทางตรง (DE)	0.90*	--
		ทางอ้อม (IE)	0.00	--
		โดยรวม (TE)	0.90*	--

ข้อค้นพบการวิจัย

จากการศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรในตัวแบบ พบว่า

1. จากค่าสถิติทดสอบยืนยันว่า ตัวแปรสังเกตได้ที่ผู้วิจัยนำมาจากพุทธธรรมตามคัมภีร์พระไตรปิฎกในพระพุทธศาสนาเถรวาท เหมาะสมและสามารถใช้วัดตัวแปรแฝงพละ 5 และตัวแปรแฝงด้านคุณธรรมในมิติของสังคหวัตถุ 4 ของผู้ปฏิบัติกรรมฐานในพุทธศาสนาเถรวาท เป็นตัวแปรสังเกตได้ แสดงให้เห็นพุทธธรรมในพระพุทธศาสนาเป็นจริงเป็นปรมาัตถ์สัจจะ

2. ผู้นำการจัดการกลยุทธ์ในธุรกิจธนาคารพาณิชย์ไทยที่ปฏิบัติกรรมฐานในพุทธศาสนาเถรวาท เป็นผู้มีอัตลักษณ์ ที่เรียกว่า “มัชฌนชน” หมายถึง ผู้มีสติมั่นคงในการรักษาความสมดุลทางจิตระหว่างอารมณ์กับเหตุผล ไม่สุดโต่งแก้ปัญหาด้วยปัญญาไม่ยึดถือหลักการอย่างมกมาย สามารถควบคุมสมดุลระหว่างศรัทธากับปัญญา และวิริยะกับสมาธิ จึงเป็นผู้ที่ตระหนักรู้ในประเพณีที่ถูกต้องดีงาม มีความเชื่อในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม มีความความมั่นคงทางจิต มีความมุ่งมั่นพากเพียรเสียสละมักให้ความรู้เป็นวิทยาทาน มีวาจาที่เป็นประโยชน์และปรารถนาดีในทุกโอกาส พร้อมทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ผืนคนเสมอต้นเสมอปลายต่อคนรอบข้าง สามารถจูงใจผู้ร่วมงาน

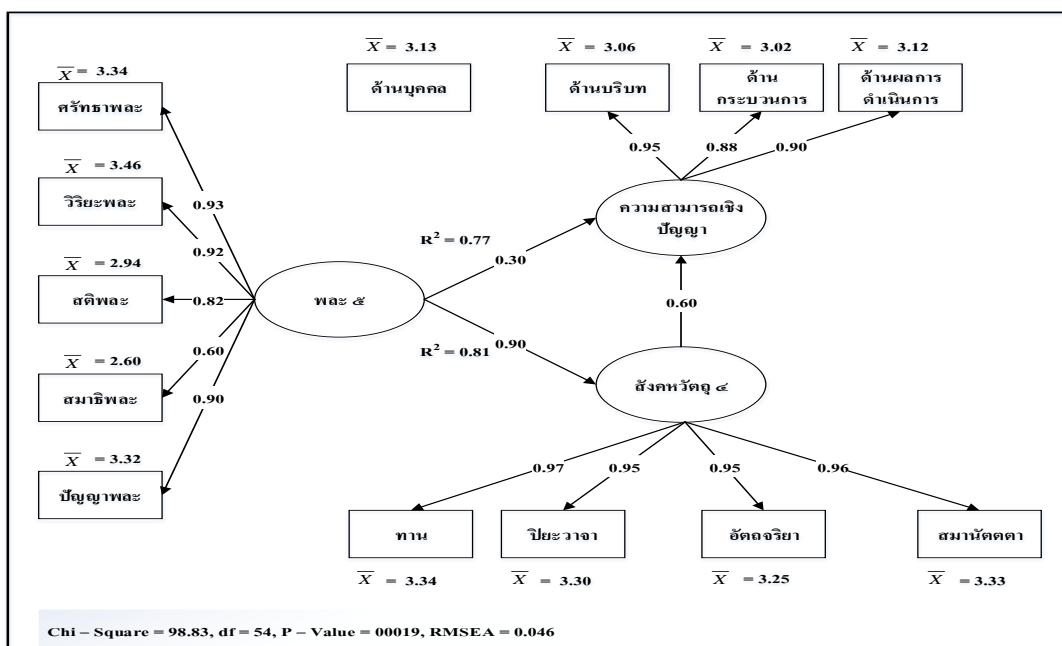
ทั้งภายใน และภายนอกหน่วยงานให้ยอมรับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของแผนงาน มีความมุ่งมั่น พากเพื่อร่วมพัฒนาหน่วยงาน และองค์กร และจิตสำนึกความเป็นเจ้าขององค์กร

3. ผละ 5 สามารถอธิบายความเปลี่ยนแปลงในความสามารถเชิงปัญญาของผู้นำเชิงกลยุทธ์ใน ธุรกิจธนาคารพาณิชย์ไทยกับพฤติกรรมด้านคุณธรรมในมิติของสังคหวัตถุ 4 ในผู้ปฏิบัติพระ กรรมฐาน ได้ในระดับสูงที่ ร้อยละ 77.00 กับ 81.00 และมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อความสามารถ เชิงปัญญาของผู้นำเชิงกลยุทธ์ในธุรกิจธนาคารพาณิชย์ไทย และพฤติกรรมด้านคุณธรรมในมิติของ สังคหวัตถุ 4 ในผู้ปฏิบัติพระกรรมฐานในระดับ 0.30 และ 0.90 โดยพฤติกรรมด้านคุณธรรมในมิติ ของสังคหวัตถุ 4 ในผู้ปฏิบัติพระกรรมฐานมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อความสามารถเชิงปัญญา ของผู้นำเชิงกลยุทธ์ในธุรกิจธนาคารพาณิชย์ไทย ในระดับ 0.60 ตามลำดับ

โดยมีข้อค้นพบที่น่าสนใจว่า ผละ 5 นอกจากจะมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อความสามารถ เชิงปัญญาของผู้นำเชิงกลยุทธ์ในธุรกิจธนาคารพาณิชย์ไทย ที่ระดับ 0.30 แล้ว ความสามารถเชิง ปัญญาของผู้นำเชิงกลยุทธ์ในธุรกิจธนาคารพาณิชย์ไทย ยังมีอิทธิพลหรือส่งผลทางอ้อมในระดับ 0.54 ส่งผลให้ มีอิทธิพลรวมต่อความสามารถเชิงปัญญาของผู้นำเชิงกลยุทธ์ในธุรกิจธนาคาร พาณิชย์ไทย สูงขึ้นถึงระดับ 0.84

4. การศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรในตัว พบว่า การปฏิบัติกรรมฐานในพุทธ ศาสนาเถรวาท เป็นการพัฒนาสร้างเสริมผละ 5 และเป็นการสร้างอัตลักษณ์ในด้าน “ความดี” ใน บุคคล ผละ 5 ในผู้ปฏิบัติกรรมฐานในพุทธศาสนาเถรวาท จึงมีอิทธิพลหรือส่งผลเชิงบวกทางตรง ต่อพฤติกรรมด้านคุณธรรมในมิติของสังคหวัตถุ 4 ซึ่งเป็นหลักธรรมที่ใช้เพื่อการบริหารตาม หลักการบริหารตน บริหารคน และบริหารงาน บนหลักด้านคุณธรรม และความดีพฤติกรรมด้าน ความดี แต่มีอิทธิพลหรือส่งผลต่อความสามารถเชิงปัญญาของผู้นำเชิงกลยุทธ์ในธุรกิจธนาคาร พาณิชย์ไทย ในระดับที่น้อยกว่าด้านพฤติกรรมด้านคุณธรรมในมิติของสังคหวัตถุ 4 เนื่องจาก เป็นอัตลักษณ์ในด้าน “ความเก่ง” ซึ่งเป็นบริบทของการเอาชนะ และการสร้างความได้เปรียบด้าน การแข่งขัน อย่างไรก็ตามพบว่า ผละ 5 มีอิทธิพลหรือส่งผลทางอ้อม และโดยรวมในระดับที่ค่อนข้าง สูงต่อความสามารถเชิงปัญญาของผู้นำเชิงกลยุทธ์ในธุรกิจธนาคารพาณิชย์ไทย ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผละ 5 ในผู้ปฏิบัติกรรมฐานในพุทธศาสนาเถรวาท เป็นปัจจัยที่สามารถส่งเสริมและยกระดับ ความสามารถเชิงปัญญาของผู้นำเชิงกลยุทธ์ในธุรกิจธนาคารพาณิชย์ไทย ได้

รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรในตัวแบบแสดงตามภาพประกอบที่ 3

ภาพประกอบที่ 3 ตัวแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่ศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. นำตัวแบบโมเดลการศึกษาครั้งนี้ไปใช้ศึกษากับธุรกิจ หรืออุตสาหกรรมอื่นๆ เพื่อยืนยันว่าตัวแปรแฝงทุกตัวในตัวแบบโมเดลครั้งนี้ มีความสัมพันธ์เชิงอิทธิพลในทางเดียวกันหรือไม่
2. ทำการศึกษาเชิงลึกในแต่ละตัวแปร และศึกษาตัวแปรเพิ่มเติมว่ายังมีตัวแปรใดอีกหรือไม่ ที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์หรืออิทธิพลในตัวแบบที่ได้ทำการศึกษานี้ เพื่อนำไปพัฒนาตัวแบบโมเดลในครั้งต่อไปให้มียุทธศาสตร์ประกอบตัวแปรที่ครบถ้วนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
3. นำตัวแบบที่ศึกษา และข้อค้นพบไปประยุกต์สร้างเป็นหลักสูตรเพื่อใช้พัฒนากลุ่มผู้บริหารธุรกิจธนาคารพาณิชย์ไทยที่ปฏิบัติตามมาตรฐานในพุทธศาสนาเถรวาท ต่อไป

บรรณานุกรม

พระกัมมัฏฐานาจริยะอุปัชฌिताภิกขุวิงสะ. (2555). **แจ้งปรมัตถธรรมด้วยการเจริญผละ 5.**

กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ก้อนเมฆ.

พระธรรมปิฎก: ป.อ. ปยุตโต. (2538). **ผละ.** พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์. โรงพิมพ์

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก

<http://www.geocities.ws/tmchote/tpd-mcu/buddict/pan185.html> [2556, 7 กุมภาพันธ์]

(2538). **สังคหวัตถุ.** พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์.

โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก

<http://www.geocities.ws/tmchote/tpd-mcu/buddict/tig310.html> [2556, 7 กุมภาพันธ์]

- พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. รัชกาลที่ 9. (2533). พระบรมราโชวาท พระราชทานแก่คณะผู้บริหาร
สภากาชาดไทยและคณาจารย์มหาวิทยาลัยต่างๆ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดาพระราชวังดุสิต.
กรุงเทพมหานคร : วันที่ 3 ตุลาคม 2533.
- พระพรหมคุณาภรณ์: ป.อ. ปยุตโต. (2546). **สังคหพระ**. พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวล
ธรรม. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก
http://www.84000.org/tipitaka/dic/d_item.php?i=229http://www.84000.org/tipitaka/dic/d_item.php?i=229 [2556, 7 กุมภาพันธ์]
- _____. (2547). **ลักษณะแห่งพระพุทธศาสนา**. ปาฐกถาธรรม ณ สำนักงาน
องค์การพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก.
http://www.84000.org/tipitaka/dic/d_item.php?i=182 [2554, 2 ตุลาคม].
- พระมหารุ่งโรจน์ ธรรมภักดิ์ (ศิริสัมพันธ์). (2550). การศึกษาวิเคราะห์ภาวะผู้นำในพุทธศาสนาเถรวาท. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ภาณุวัฒน์ พันธุ์แพ (2546). **การเสริมสร้างคุณธรรมในผู้นำ**. วารสารศึกษาศาสตร์ ปีที่ 3 (1)
มหาวิทยาลัยพายัพ. หน้า 61 อ้างอิงจาก Richard L. Daft. (1999). Leadership Theory and Practice. The Dryden Press. Forth TX. pp. 365-367
- ราชบัณฑิตยสถาน. **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542**. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก
<http://portal.in.th/civil-learning/pages/12486/> [2554, 23 ตุลาคม].
- รัตติกรณ์ จงวิศาล. (2551). **ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง**. สำนักบริหารทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยหอการค้า. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก<http://www.saruthipong.com/port/document/299-701/229-701-13.pdf> [2556, 7 กุมภาพันธ์]
- รวีวรรณ กลิ่นหอม. (2550). การพัฒนารูปแบบการวัดและเครื่องมือวัดภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้
ผู้อำนวยการโรงเรียนเอกชนสายสามัญ. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุฎิบัณฑิต.
สาขาการบริหารการศึกษา และภาวะผู้นำ. มหาวิทยาลัยเซนต์. กรุงเทพมหานคร. 2550.
- วรภาส ประสมสุข และนิพนธ์ กินาวงศ์. 2550. **หลักการบริหารการศึกษาตามแนวพุทธธรรม**.
วารสารศึกษาศาสตร์ปีที่ 18 (2). มหาวิทยาลัยนเรศวร. หน้า 63.
- สุธรรมมา วรนาวิน. (2550). ผลของการปฏิบัติสมาธิที่มีต่อความฉลาดทางอารมณ์: กรณีศึกษาผู้
ปฏิบัติธรรมโครงการเฉลิมพระเกียรติ ตามรอยเบื้องพระยุคลบาท วัดโสมนัส.
วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- โสภณ ขำทัพ. (2549). ศึกษาการปฏิบัติอานาปานสติกับพฤติกรรมการทำงานของผู้บริหาร
โรงเรียนรางวัลพระราชทาน จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- A. Thompson, A. J. Strickland III & John E. Gamble. (2007). **Crafting & Eluting Strategy: The
Quest for Competitive Advantage: Concept & Cases (15th ed)**. Mc GRAW-HILL
INTERNATIONAL EDITION.
- ABI/INFORM Trade & Industry. (2007). **Meditation Classes Help World Bank's Employees
Focus & Become More Productive**. IOMA's Report on Managing Benefits Plans; Apr
2007.
- Adearne, M.J. (2000). An examination of the effects of leadership empowerment behaviors and
organizational citizenship behaviors on sales team performance. Unpublished Doctoral
dissertation. Kelley School of Business Indiana University. Indiana. 2000.
- Dhiman Satinder. (2009). **Mindfulness in Life and Leadership: An Exploratory Survey**.
Interbeing Volume 3 Number 1; spring 2009; 3, 1; ABI/INFORM Global p. 55.
- Lazara W. Sara. Et al. (2005). **Meditation experience is associated with increased cortical
thickness**. NEUROREPORT. Vol 16 No17 28 November 2005.
- McGarvey Karuna Metta. (2010). Mindfulness Practices and Emotional Development in Adult
Life: A Developmental Framework for Research and Teaching. Doctoral Dissertation,
Harvard Graduate School of Education.
- Milton Friedman. (1998). **The Social responsibility of business is to increase its profits**.
Perspectives in Business Ethics. International Edition. Edited by Laura Pincus Hartman.
(Singapore: Mc Graw Hill, 1998). p. 251.
- Skinner, B. F. A. (1953). B. F. Skinner's Science and Human Behavior: Its Antecedents and Its
Consequences. Journal of the Experimental Analysis of Behavior. New York: (Online).
Available: www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC1284963/pdf/14964711.pdf. [2011,
June 23]
- Yupa Pongsabutr. (2009). Spiritual Development through Buddhist Insight Meditation Practice
for Human Resource Development in Thai Business Organization. Doctoral Dissertation
of Doctor of Philosophy in Human Resource Development International Graduate
Studies Human Resource Development Center Burapha University.